

OKULDA BENCİLLİK DAVRANIŞINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ*

Müdür Yardımcısı Ayşe YANIK**

ayseyanik94@gmail.com

Doç. Dr. Bilgen KIRAL***,

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

bilgen.kiral@adu.edu.tr

Özet

Çalışma, özel okullarda ve devlet okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin okulda bencillik davranışı ile ilgili görüşlerini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji kullanılarak yürütülmüş olup; 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Aydın ilinde çalışmaya katılmaya gönüllü olan sekiz sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak sınıf öğretmenlerine yönelik hazırlanan ve dokuz sorudan oluşan “Okulda Bencillik Davranışına İlişkin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre okulda bencillik davranışıyla karşılaştığı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bencillik davranışının, özel okullarda zümreler arasında, devlet okullarında ise yöneticiler ve öğretmenler arasında gerçekleştiği tespit edilmiştir. Özel okul öğretmenleri bencillik davranışının, zümreleri ve diğer zümreler tarafından yapıldığını ifade etmiştir. Devlet okulu öğretmenleri ise zümreleri arasında bencillik davranışına zıt olarak birlikte çalışmalar yaptıklarını fakat yöneticileri tarafından bencillik davranışı ile karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler bencillik davranışıyla karşılaştıklarında, bencillik yaparak karşılık verdiklerini de ifade etmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Bencillik, sınıf öğretmeni, özel okul, devlet okulu, ilkokul

REGARDING SELFISHNESS BEHAVIOR AT SCHOOL OPINIONS OF CLASS TEACHERS

Abstract

The study was conducted to investigate the opinions of classroom teachers working in private and public schools about selfish behavior at school. The research was carried out using phenomenology, one of the qualitative research designs; it was conducted with eight classroom teachers who volunteered to participate in the study in Aydın in the 2019-2020 academic year. The data in the study was collected using the interview method. As a data collection tool, a form has prepared called "Semi-Structured Interview Form on Selfish Behavior at School" which consists of nine questions for classroom teachers. According to the results of the research, it was stated by the participants that selfish behavior was encountered at school. It has been determined that selfish behavior occurs among classes in private schools and among administrators and teachers in public schools. Private school teachers stated that the selfish behavior was done by their classes and other groups. Private school teachers stated that the selfish behavior was done by their classes and other groups. Public school teachers stated that they were working together against selfish behavior among their classes, but they were faced with selfish behavior by their administrators. Teachers also stated that when they have faced with selfish behavior, they respond by being selfish.

Keywords: Selfishness, classroom teacher, private school, public school, primary school

GİRİŞ

Günümüzde insanlar toplum içinde yer edinmek amacıyla iyi veya kötü pek çok davranışta bulunmaktadırlar. Bencillik davranışı da bu davranışlardan birisidir. Bireyin istek ve gereksinimlerinin bilincinde olarak, bu eksiklikleri kapatmak için hareket etmesi ve bu esnada etrafındaki insanların yanında kendini ön planda tutması, öncelikli olduğunu gösteren davranışlar sergilemesi bencil davranışlar olarak görülmekte ve kişinin yaşamını sürdürebilme şartı olarak ifade

* Bu çalışma, 2019-2020 akademik yılında 1. yazarın, Doç. Dr. Bilgen KIRAL danışmanlığında bitirilen Tezsiz Yüksek Lisans Projesinden üretilmiştir.

** Müdür Yardımcısı, ayseyanik94@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7763-1287

*** Doç. Dr. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, bilgen.kiral@adu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5352-8552

edilmektedir (Yılmaz 2018). Kişi yaşantısını devam ettiren bir takım eğitimler de almaktadır. Eğitim yaşamı boyunca devam ettiği için bireylerin yaşantılarının en temel noktalardan biri olduğu söylenebilir. Bu temel noktanın aktaranı da öğretmendir. Öğretmen, eğitimin en önemli yapı taşlarından birisidir. Bir toplumun gelişimi ancak eğitim sistemi ve bu sisteme dayalı yetiştirdiği insan gücüyle sağlanmaktadır. Öğretmen, sistemin bir parçası olarak görev alsa da yetiştirdiği nesilde kendinden izler bırakmaktadır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). Öğretmenlerin kendinden izler bırakıyor olması, kişiliğindeki özelliklerden de öğrencilere aktarması anlamında yorumlanabilir. Öğretmenin kişiliği üzerine yapılan bir çalışmada, etkili bir öğretmen olmak için nitelikli özellikler taşıyor olması ortaya konulmuştur. Bu özellikler toplumun kültürünü ve değerlerini paylaşmak, sıcakkanlılık, dostluk ve sorumluluktur. Bu özellikler sadece öğretmenlerde değil, toplumdaki her bireyde olması gereken özelliklerdir (Sünbül, 1996). Öğretmenlerin bu sebeple güzel nitelikler taşıması, örnek olması, çevresinde bu özelliklerin görünür olması, kendi öğrencileri, okulu veya kendisi için iyi olanı diğer öğrenciler, öğretmenler, okullar için de istemesi, etik davranması, bencil olmaması eğitim sisteminin dolayısıyla da toplumun yararına olarak ifade edilebilir.

İnsanların gündelik yaşamı içerisinde yaptıkları davranışlardan birisi olan bencillik davranışı, öğretmenlerin iş alanı olan okullarda da görülmektedir. Bu davranışın eğitim kurumlarında gerek öğretmen-öğretmen, gerekse öğretmen-yönetici arasında gerçekleştiği gözlenmiş olup araştırılma ihtiyacı hissedilmiştir. Yapılan bu çalışmada öncelikle bencillik kavramı açıklanmış, ardından öğretmenlerin bencillik davranışları devlet okulları ve özel okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda araştırılmıştır.

Bencillik Kavramı, Tarihsel ve Nedenleri

Bencillik kavramı incelendiğinde Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde (TDK, 2020), bencil olma durumu, hodbinlik, hodkâmlık, egoistlik, egoizm olarak tanımlanmaktadır. Hemşirelik Terimleri Sözlüğü'nde (2015), bireyin olan olayları kendi yararına olacak şekilde değerlendirmesi; Ruh Bilimleri Sözlüğü'nde (1974), kişinin yaptığı tüm davranışların temelinde kendi çıkarını gözetmesi; Felsefe Terimleri Sözlüğü'nde (1975) ise kendine olan sevgisinden dolayı etrafındaki kişileri düşünmeden çıkarıcı davranmak olarak tanımlanmıştır.

Gezgin (2003) bencilliği, kişinin yaşamı içerisinde yapabildiği şeylerin en iyisi için çabaladığını ve bu çabayı gerçekleştirirken merkezde kendini görerek, başarısı uğruna etrafındaki herkesi göz ardı etmesi davranışı olarak tanımlamaktadır. Fay (2001) kişinin sadece kendi varlığını merkeze koyması ile gerçekleştirdiği kişisel bencillik davranışından dolayı, etrafındaki yaşantılardan habersiz olduğu ve durumun gerçekçi olmayan bir yaşantı ortaya çıkardığını söylemektedir. İnsan, yaşamı içerisinde etrafındaki diğer insanlarla iletişim kurarak hayatını sürdürür. Bu iletişim kişinin içinde bulunduğu toplumun kültürel ve sosyal görüşlerini de benimsemesi açısından önemlidir. Tarhan (2006) sadece kendi çıkarını düşünerek, topluma karşı gerekli görevlerini yapmayan kişilerin toplumu karşısına alarak bencillik yaptıklarını söylemektedir. Toplumsal bencillik de kişisel bencilliğin toplum içerisine yerleşmiş hali olarak yorumlanabilir.

Lam (2012), bencilliğin tek bir yaklaşımla açıklanamayacağını, bu durumun insanın psikolojik, biyolojik, bilişsel, duygusal, kişisel özellikler ve kültürün sosyal olarak deneyimine bağlı birden fazla etkeni barındırdığını söylemektedir (Yılmaz, 2018). Bencillik kavramının gelişimi incelendiğinde, felsefe tarihinde doğrudan açıklanmadığı görülmektedir. Fakat Eskiçağ felsefesi açısından bakıldığında, düşünürlerin söylemlerinin bazılarının bencillik ile ilgili olduğu yorumlanmaktadır. Rönesans ve reform döneminde, dinin etkisinin azalmasıyla birlikte insanı ilgilendiren konular tartışılmaya başlanmış, hatta bir grup düşünür insanın bencilliğinin doğuştan geldiğini kabul etmişlerdir. Bunların karşısındaki grup ise bu görüşü kabul etmemiş, insanın doğasının buna müsaade etmeyeceğini savunmuşlardır (Kesikoğlu, 2016).

19. yüzyıla gelindiğinde ise sanayi inkılabı ile birlikte insan ile ilgili konuların daha ayrıntılı incelenmeye başlandığı, araştırmaların arttığı görülmektedir. Kimi düşünür insanı toplumsal açıdan, kimisi ise bireysel açıdan incelemişlerdir. Nietzsche ve Stirner gibi düşünürler insanın doğal yapısına yabancılaşmasını, toplumsal yaşam nedeniyle kendini gizlemesini, kendi arzu ve bencilliğini saklamasını eleştirmişlerdir. Marx ve Kropotkin gibi kapitalizmi eleştiren düşünürler, insanın yaradılışı gereği bencil olmadığını, var olan sistem sayesinde insanın bencilleştiğini savunmuşlar, insanın doğası gereği bencil olduğu görüşüne katılmamışlar ve karşı çıkmışlardır (Kesikoğlu, 2016).

Ahlak felsefesi filozoflarından Adam Smith, Richard Dawkins, Ayn Rand ve Friedrich Nietzsche ahlaki görüşlerini bencillik üzerinden yapmışlardır. Callinicos'a (2004) göre Adam Smith, kişilerin yaptıkları bencillikte sadece kendi çıkarlarının olmadığını, yapılan bencillikten başka kişilerin de çıkarı olduğunu savunmaktadır. Nietzsche'ye (2010) göre ahlaki görüş bencillik çevresindedir. "Kendinin çıkarını bırakıp, başkasının çıkarını düşünme" gibi bir davranışın

olmayacağını savunan Nietzsche, başkalarının çıkarları için yapılan davranışların temelinde kişinin kendi çıkarının olduğunu söylemektedir. Richard Dawkins'e göre insanların yarısı içerisinde hayatta kalma çabaları, bencil genlerini kullanmaları ile ilişkilidir. İnsanlar da diğer canlılar gibi bir gen aktarımı ile dünyaya gelirler ve yaşamlarını devam ettirmek için bunu kullanmaları gereklidir (Akt. Çalışıcı Çelik, 2020). Geçmişten günümüze kadar gelen kimi zaman araştırılan, kimi zamansa adının dahi anılmadığı bir davranış biçimi olan bencilik davranışının hemen her insanda az veya çok kendini göstermeye devam ettiği, bazen de bir takım kavramlarla karıştırıldığı söylenebilir.

Bencilik kavramına benzer kavramlardan ikisi bireycilik ve benliktir. Bireycilik, kişilerin haklarını yaşam içindeki her şeyin üstünde tutan toplum ve siyaset felsefesidir. Bu düşüncenin 1875 yılında Amerika'da demokrasi kitabının İngilizceye çevrilmesi ile kavram ve düşünce olarak yayıldığı söylenmektedir. Bu felsefe, yaşantıda toplum için etkili olduğu gibi bireyin kendi çıkarını düşünerek hareket etmesini de desteklemiştir (Bulaç, 2013). Benlik; kişinin düşünce, yetenek, inanç, dış özellikleri olarak tanımlanan ve değişen yapısıdır. Benlik durumu üç başlık altında incelenmektedir. Bunlar çocuk benliği, yetişkin benliği, ebeveyn benliğidir. Kişiler bu benlikleri bilinçli olarak yönettiklerinde daha sağlıklı ve yerinde adımlar atabilmektedirler (Durgun, 2017). Bencilik ile karıştırılan bir diğer kavram da benmerkezciliktir. Benmerkezci davranış etrafındaki kişilerin varlığını ve çıkarlarını yaşam üzerindeki her şeyde ikinci plana atmak olarak tanımlanmaktadır. Bencilikte ise bu durum olaylara göre değişir. Çıkarıcı ve kendi yararına olacağını düşünerek hareket edildiğinde bencilik davranışı olur. Benmerkezcilikte bu durum herhangi bir olay ayırmadan her şeyde kendini merkezde görüp etrafındakileri arka plana atmaktır (Durgun, 2017).

İnsanların yaşamı içerisinde bilinçli ya da bilinç dışı yaptıkları bencilik davranışına birçok faktör sebep olabilmektedir. Bu sebeplerden bazıları kişinin kendini beğenmesi, kendine aşırı güvenmesi, hırslı olması, karşılarındaki insanları çekememeleridir. En temel sebeplerinden biri de insanın kendi çıkarlarına göre hareket etmesi nedeniyle bu davranışların insanın doğasından gelmesi olarak açıklanmaktadır. Kişinin birçok nedenden dolayı gerçekleştirdiği bencilik davranışı, bireysel ve toplumsal bozulma, duyarsızlaşma, insanın kendisine ve çevresine zarar vermesi gibi sonuçlar ortaya çıkarmaktadır (Çalışıcı Çelik, 2020). Bu sebeple bencilikle ilgili çalışmalar, bu zararları ortadan kaldırmak, bencilikğin sebeplerini araştırmak gibi sebeplerle çeşitli alanlardaki araştırmacılar tarafından yapılmaktadır.

Bencilikle ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde Ardıç'ın (2019) çalışmasında lisans öğrencilerinin bencilik ve özgecilik ilgili kavramlara ne derecede katıldıkları araştırılmıştır. Şen (2016), ekonomi eğitimi alan öğrencilerin diğer bölümlerdeki öğrencilere göre bencilik düzeyini araştırmış ve ekonomi öğrencilerinin daha bencil olduğu sonucuna ulaşmıştır. Coulter, Wilkes ve Der-Martirosian (2007) ise hukuk öğrencilerini diğer bölümlerle karşılaştırmış, tıp öğrencilerinin hukuk öğrencilerinden daha az bencilik gösterdiğini tespit etmişlerdir. Çalışıcı Çelik (2020) ise diğer araştırmalardan farklı olarak hem öğretmen ve hem de yöneticilerin bencilik düzeylerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmada kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden, lisansüstü mezunu öğretmenlerin lisans mezunu öğretmenlerden bencilik algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Okul yöneticilerinin ise aynı okulda çalışma süreleri; hem öğretmenlerin hem de okul yöneticilerinin ise okul kademeleri, onların eğitimde bencilliğe ilişkin algılarını etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Eğitim-öğretim yuvaları olarak tanımlanan okullarda, eğitim kadroları yöneticiler ve öğretmenlerden oluşmaktadır. Yöneticiler gerekli görevleri yerine getirerek, okulun işleyişini sağlamaktadır. Öğretmenler de işleyiş sağlamak adına, branşlarına göre sınıflara ayrılmaktadır. İlkokul kademesindeki öğrenci gruplarının derslerine sadece sınıf öğretmenleri girmekte, tüm branşların işleyişini sınıf öğretmenleri tek başlarına yerine getirmektedirler. Sınıf öğretmenlerinin sınıflarına karşı olan tutumları, sahiplenmeleri, önem vermeleri ve öncelik tanımları branş öğretmenlerine göre çok daha belirgindir. Sınıf öğretmenlerinin sınıflarını, diğer sınıflara göre ön planda tutmaları ve onlara önem vermeleri bireylerin içinde var olan bencilik davranışını dışa vurmaları olarak söylenebilir. Erdem ve Şimşek'e (2013) göre öğretmenlerin buna rağmen etik davranış ilkelerinden ödün vermemesi, bunları çevrelerinde göstermeleri gerekmektedir. Çünkü öğretmenlik mesleği insan yetiştirmeyi hedefleyen, ahlaki değerlerin yansıtılması gereken en önemli mesleklerden birisidir.

Araştırmanın Önemi

Bencilik ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde doğrudan okulla, öğretmenlerle veya yöneticilerle ilgili nadir sayıda araştırmanın yapıldığı görülmüştür. Bu açıdan çalışmanın alan yazına katkısı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma konusu belirlenirken yapılan gözlemler sonucunda özellikle sınıf öğretmenlerinin kendi sınıflarını diğer sınıflar arasında ön plana çıkarmak amacıyla bencil davranışlar gösterdiği ve bunun sonucunda gerek yönetimle gerekse diğer öğretmenlerle çatışma yaşadıkları görülmüştür. Bu gözlemleri desteklemek ve bilimsel olarak kanıtlamak amacıyla araştırma gerçekleştirilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin bencilik davranışını bilinçli olarak sergileyip

sergilemedikleri de ortaya konulmuştur. Okullardaki huzur ortamını bozan ve sınıflar arasındaki gereksiz yarış ortaya çıkardığı düşünülen bu davranışın bilimsel olarak da kanıtlanması bu konuda yapılacak müdahale çalışmalarına ve diğer araştırmalara da kaynak olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin bencillik davranışını, devlet okulu ve özel okul öğretmenlerinin görüşlerine göre ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Bu genel amaçtan yola çıkarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Sınıf öğretmenlerine göre;

- 1) Bencillik nedir?
- 2) Bencilliğin sebepleri ve etkileri nelerdir?
- 3) Bencilliği yönetme stratejileri nelerdir?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, okullardaki bencillik davranışı ile ilgili derinlemesine bilgi edinilmesi amaçlandığı için nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır (Creswell, 2016). Fenomenoloji deseni araştırmalarda, çalışmaya gönüllü olarak katılan kişilerin bir fenomene dair deneyimlerini, görüşlerini, davranışlarını, tutumlarını, bu fenomenin kişilere çağrıştırdıklarını, araştırması yapılan fenomenin yapısı ve özünü ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır (Ersoy, 2016). Bu araştırmadaki fenomen öğretmen bencilliği olarak belirlenmiştir.

Katılımcılar

Araştırma 2019-2020 akademik yılında Aydın ili Nazilli ilçesinde bir devlet okulu ve bir özel okulda gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir, ölçüt ve maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemleri kullanılarak belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilir olması birinci araştırmacının görev yaptığı ilçenin seçilmesidir. Araştırmadaki ölçüt bir devlet okulu ve bir özel okulda araştırmanın yürütülmesi, maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ise her sınıf düzeyinden ve farklı yaşlardan katılımcıların araştırmaya seçilmiş olmasıdır. Katılımcılarla ilgili ayrıntılı bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlere İlişkin Bilgiler

Kod İsimler	Çalıştığı Okul	Okuttuğu Sınıf	Cinsiyet
Serkan	Özel Okul	1. sınıf	Erkek
Ulviye	Özel Okul	2. sınıf	Kadın
Naciye	Özel Okul	3. sınıf	Kadın
Sevcan	Özel Okul	4. sınıf	Kadın
Huriye	Devlet Okulu	1. sınıf	Kadın
Sercan	Devlet Okulu	2. sınıf	Erkek
Zekayi	Devlet Okulu	3. Sınıf	Erkek
Nuri	Devlet Okulu	4. Sınıf	Erkek

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin dördü özel okul, dördü devlet okulunda sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Öğretmenlerin çalışma yılları üç yıl ile kırk yıl arasındadır. Katılımcılar seçilirken her sınıf seviyesinden öğretmen olmasına ve aynı seviyedeki öğretmenlerden birinin erkek birinin kadın olmasına dikkat edilmiştir.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada veri toplama aracı oluşturulmadan önce detaylı bir alan yazın taraması yapılmıştır. Bu konu ile ilgili yerli ve yabancı kaynaklar incelenmiştir. Ardından konuyla ilgili yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme formu eğitim yönetimi alanından beş uzman ve bir sınıf öğretmenin görüşüne sunulmuştur. Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda formdaki maddelerle ilgili gerekli düzeltmeler yapılmış ve görüşme formuna son hali verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından öğretmenlere yönelik hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ve dokuz sorudan oluşan görüşme formu uygulanmadan önce araştırmaya katılan öğretmenlere araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Katılımcılar araştırmaya gönüllülük esasına dayalı olarak dâhil edilmişlerdir. Öğretmenlere görüşlerini rahatça ifade edebilecekleri, araştırma verilerinin araştırma dışında kullanılmayacağı, ad-soyad, okul bilgisi gibi kişisel bilgilerinin hiçbir yerde açıklanmayacağı bilgisi verilmiş, çalışmada gerçek isimlerinin kullanılmayacağı belirtilmiştir.

Verilerin toplanması süreci öğretmenlerle birlikte planlanmıştır. Öğretmenlerin istekleri doğrultusunda uygun oldukları gün ve zaman dilimlerinde görüşmeler yapılmıştır. Pandemi sürecinden dolayı görüşmeler görüntülü olarak Zoom veya Google Meet ile yapılmış, görüntü ve ses kaydı katılımcıların izni doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde bir katılımcı hariç bütün katılımcıların ses veya görüntü kayıtları izin alınarak tutulmuş ve görüşme esnasında notlar alınmıştır. Görüşme esnasında alınan notlar ve ses kayıtları aynı gün tekrar dinlenerek transkripsiyonları yapılmıştır. Görüşmeler dört özel okul öğretmeni ve dört devlet okulu öğretmeni olmak üzere toplam sekiz sınıf öğretmeni ile yapılmıştır. Görüşmeler 98 dakika sürmüş olup, 32 sayfa olarak yazıya geçirilmiştir. Araştırma kapsamında toplanan veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak kategori ve alt kategorilere ayrılmıştır.

Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışmaları

Araştırmada kapsam geçerliliği için öncelikle görüşme formu farklı üniversitelerde görev yapan beş öğretim üyesi ve bir sınıf öğretmeni ile paylaşarak, form oluşturulmuştur. Araştırmada güvenilirliği sağlamak için kodlayıcılar arası güvenilirlik oranı tespit edilmiştir. Görüş birliği ve görüş ayrılığı olan kodlar belirlenmiş ve görüş birliğine varılan kodların sayısı tüm kodların sayısına bölünerek kodlayıcılar arası güvenilirlik hesabı yapılmıştır. Bu işlem sonucunda elde edilen güvenilirlik oranı % 82,3 olarak hesaplanmıştır. Miles & Huberman (1994), araştırmalardaki kodlar arası güvenilirliğin oranlarını verilerin büyüklüğüne göre açıklamaktadır. Kodlama güvenilirliği için %70 oranı çalışmanın güvenilir olduğunu göstermektedir. Verilerin büyümesi ile oranın %80 üzerine çıkması çalışmanın güvenilirliğini artırmaktadır. Bu sonuca göre yapılan araştırma oldukça güvenilir kabul edilmiştir. Bu işlemlerin ardından belirlenen alt temalara yönelik frekans tabloları hazırlanmış, katılımcıların söylemleri doğrudan alıntı yapılarak araştırma bulguları desteklenmiştir.

Araştırmacıların Rolü

Görüşmeler yapılmadan önce ilgili Aydın İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma izni ile Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Etik Kurulu'ndan etik kurul raporu alınmış, ardından araştırmanın görüşme süreci başlamıştır. Çalışma boyunca bilimsel ve etik ilkelere özen gösterilmiş, katılımcıların kişisel bilgilerini ortaya çıkaracak ifadelerden, yönlendirmelerden kaçınılarak araştırma tamamlanmıştır. Araştırmada katılımcılara Serkan, Ulviye gibi okullarda adı geçmeyen kod adlar verilmiştir.

BULGULAR

Bu başlık altında devlet okulu ve özel okulda görevli sınıf öğretmenlerinin okulda bencillik davranışına, nedenlerine, etkilerine, bencillik karşısında kullanılan stratejilere yönelik bulgular yer almaktadır.

Okulda Bencillik

Öğretmenlere okulda bencillik kavramının ne olduğu sorulmuş, alınan cevaplar doğrultusundaki bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlerin Okulda Bencillik Kavramına İlişkin Görüşleri

Kategoriler	Alt Kategoriler	Devlet Okulu (f)	Özel Okul (f)
Kişisel Bencillik	Kendini diğerlerinden önde görmek	3	2
	Başarı odağı	1	-
Mesleki Bencillik	Dayanışma olmaması	-	1
	Çalışma saklamak	1	1
	Öğrenci tanımamak	1	-

Tablo 2'ye göre kişisel bencillik kategorisinde devlet okulu öğretmenlerinden üçü ve özel okul öğretmenlerinden ikisi okulda bencillik kavramını kendini diğerlerden önde görmek olarak, bir devlet okulu öğretmeni başarı odağı olarak tanımlamıştır. Mesleki bencillik kategorisinde ise özel okul öğretmenlerinden biri dayanışma olmaması olarak, devlet

okulu öğretmenlerinden biri öğrenciyi tanımak olarak tanımlarken, bir devlet okulu öğretmeni ve bir özel okul öğretmeni okulda bencillik kavramını çalışma saklamak olarak tanımlamıştır. Kategorilere göre en çok görüş kişisel bencillik kategorisindedir. Bu kategorideki öğretmen görüşlerine ait örnekler aşağıda verilmiştir:

“Kişinin sadece kendi çıkarlarını gözetmesidir. Çevresindekini düşünmeden hep kendisinin ön planda olmak istemesi.”(Özel Okul, Naciye)

“Bana göre bencillik her şeyde kendini başkalarının önünde tutmak. Yani başkalarını hesaba katmadan davranışlarını yapmak ve sonra bununla ilgili bir problem olmadığını savunmaktır. Bence bencillik budur. Yani her insan kendini belli konularda önde tutuyor ama bencil davranışlarda daha çok bu savunuluyor gibi geliyor bana.”(Devlet Okulu, Sercan)

Mesleki bencillik kategorisindeki çalışma saklamak konusunun öğretmen görüşlerine ait örnekler aşağıda verilmiştir:

“Kendi çıkarını başkasından üstün tutan kişi, kişiye bencil diyebiliriz. Okuldaki bencillik nasıl oluyor, ortak bir karar aldığımız zaman zümre toplantıları ya da genel toplantılarda bazı arkadaşların bunları kendi çıkarları doğrultusunda kullanması. Atıyorum ortak paylaşım yapacağız dedikleri zaman çalışmalarımızı hazırlayalım. Herkes birbirine versin, ne kadar çok saha havuzumuz genişler herkes bundan faydalanır diyorlar ama bazı arkadaşlarımız yaptıkları çalışmalarını paylaşmıyorlar.” (Devlet Okulu, Zekayi)

“Çalışmalarını başka arkadaşlarından saklamaktır.” (Özel Okul, Serkan)

Öğretmenlerin Bencillik Yaptığı Durumlar ve Bencillik Nedenleri

Öğretmenlerin okulda bencillik yaptığı durumlar ve bencillik nedenlerine ilişkin öğretmen görüşleri neticesindeki bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Öğretmenlerin Okulda Bencillik Yaptığı Durumlar ve Bencillik Nedenleri

Kategoriler	Alt Kategoriler	Devlet Okulu (f)	Özel Okul (f)
Öğretmenler Arası	Başarılı görünme isteği	2	2
	İş yükünden kaçmak	1	-
	Kendini ön plana çıkarmak istemeleri	-	3
	Sınıfını ön plana çıkarma isteği	1	1
	Taraf tutma	1	-
	Yönetimin gözüne girme çabası	1	1
	Kişilik özelliği	1	-
	Kendine güvenmeme	1	-
Öğretmen ve Yöneticiler Arası	İdari sorumluluk	1	-
	İdari ayrımcılık	1	-
	Yöneticinin egolu olması	1	-

Tablo 3’e göre öğretmenler arasındaki bencillik davranışı kategorisinde devlet okulu öğretmenlerinden ikisi ve özel okul öğretmenlerinden ikisi başarılı görünme isteği olarak tanımlamıştır. Özel okul öğretmenlerinden üçü bu davranışın gerekçesinin kendini ön plana çıkarma isteği olarak tanımlarken, devlet okulundan bir öğretmen bu tanımı öğrencilerin ön plana çıkarılması olarak dile getirmiştir. Bu kategorideki öğretmen görüşlerine ait örnekler aşağıda verilmiştir:

“Bencillik yapmalarının sebepleri... Çünkü her insan kendisinin alanında daha iyi olduğunu düşünüyor. Ve bunu... biraz da yönetimin baskılarından kaynaklı olarak bunu göstermek zorunda kalıyor. Hani onlar beni görüyor zaten gibi bir algı yerine işte “ben daha iyiyim”, “benim yaptığımı görmeleri gerekiyor”, “benim böyle düşündüğümü bilmeleri gerekiyor” diye böyle ayrıştırıcı bir yol seçiyorlar. Bu yüzden diye düşünüyorum.” (Devlet Okulu, Huriye)

“... Özel okulda kesinlikle öğretmen öğrencisini ön plana çıkarmaz, kesinlikle öğretmen kendisini ön plana çıkarır. Bu özel okullarda böyle ama devlet okulunda böyle değil. Bunları ayrı ayrı da ele alalım biz. Devlet okullarında mesela ben devlet okulunda çalışırken, biz bir gece yapacağımız zaman biz bütün öğrencileri çıkarıyorduk. Çünkü orada bir kaygım yok. Ama özel okulda bir kabul görmen için kendini ön plana çıkarıyorsun.” (Özel Okul, Sevcan)

“... Bazı kişiler sadece kendileri çok çalışıyor ya da kendi öğrencileri çok başarılı gibi düşünüp her alanda her zaman kendilerinin ya da öğrencilerinin ön planda olmalarını istiyor. Fotoğraf çekimlerinde, etkinliklerde, sportif faaliyetlerde...” (Özel Okul, Naciye.)

“... Öğretmende de şöyle bir bencillik var. Benden, ben kavramından ziyade biz kavramı var. Biz derken yani sınıf anlamında. Şimdi ilkököl öğretmenleri genelde şöyle olur; ... 4 yıl bir sınıfın öğretmeni oldukları için, ... ben kavramını sadece kendisi için değil de sınıfı için kullanır diye düşünüyorum. Daha doğrusu ben öyle görüyorum yani. Yani kendi sınıfımın iyi olmasını isterim... kendisinin iyi olmasından ziyade sınıfının iyi olmasını ister. Diğer sınıflardan daha iyi olmasını ister. O, onu yani mutlu eder. Bencillik derken bu da şahsi olarak değil de sınıf anlamında ... bence olabilir yani böyle şeyler. (Devlet Okulu, Nuri)

Öğretmenlerin Kendi Yaptıkları Bencillik Davranışı

Devlet ve özel okul öğretmenlerin kendi yaptıkları bencillik davranışları için sorulan sorunun cevaplarına ilişkin bulgular Tablo 4’te verilmiştir

Tablo 4: Katılımcı Öğretmenlerin Kendi Yaptıkları Bencillik Davranışı

Kategoriler	Devlet Okulu (f)	Özel Okul (f)
Bencil olmadığını düşünme	3	1
Diğer sınıfların ön plana çıkarılmasına karşı kendi sınıfını ön plana çıkarma	-	2
Sınavlardaki başarı odağı	1	-
Karşısındakinin davranışına göre hareket etme	-	2
Hazırlanan evrak paylaşımına emek vermeden ortak olma durumunda	-	1

Tablo 4’te göre çalışmaya katılım sağlayan öğretmenlerin kendi yaptıkları bencillik davranışlarının sebepleri belirtilmiştir. Devlet okulundaki üç öğretmen bencillik yapmadığını söylemektedir. Özel okulda ise bu sayı bire düşmektedir. Özel okulda çalışan öğretmenler kendi yaptıkları bencillik davranışının karşılarındaki kişinin davranışından kaynaklandığını söylemektedir. Bu kategorideki öğretmen görüşlerine ait örnekler aşağıda verilmiştir:

“Her zaman bencillik yapmamaya özen gösteririm. Bana yapılmasını istemediğim bir şeyi başkasına yapmam.” (Özel Okul, Naciye)

“Çok az çalıştığım için öyle bir şey de olduğunu düşünmüyorum...” (Devlet Okulu, Huriye)

“Yani benim yaşadığım, benim bencil olduğum durumlar olmuş mudur? Eğer zor durumda kaldıysam, beni zor durumda bıraktılarsa ben o zaman “ben” merkezli olmuşumdur. Ama şuanda neye örnek vereyim. Kesinlikle olmuşumdur. Ne zaman olmuşumdur? Eğer benim istediğim bir şey olmadığı zaman, başka bir sınıfın öğrencisi kayırıldığı zaman ben merkezli mutlaka olmuşumdur. Çünkü o anda artık bencil oluyorsun. Bunu hepimiz yaşamışızdır. (Özel Okul, Sevcan)

Okulda Bencillik Yapan Kişiler

Katılımcı öğretmenlerin kendilerine bencillik yapan zümre, diğer zümreler ve yöneticileri sıralamaları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Katılımcı Öğretmenlerin Kendilerine Bencillik Yapanların Sıralanması

Kategoriler	Devlet Okulu (f)	Özel Okul (f)
Zümre / Diğer Zümre	1	3
Zümre/Diğer Zümre/Yönetici	-	1
Zümre/Yönetici/Diğer Zümre	1	-
Yönetici/Diğer Zümre/Zümre	1	-
Hiçbiri	1	-

Tablo 5’te öğretmenler çalıştıkları kurumlarda kendilerine bencillik yapan kişileri (zümre-diğer zümre-yönetici) sıraladılar. Üç özel okul öğretmeni, bir devlet okulu öğretmeni ilk sırada zümrelerinin ikinci sırada diğer zümrelerin olduğunu yöneticileri tarafından bencillik yapıldığını belirtmiştir. Katılımcı bir diğer özel okul öğretmeni bu sıralamaya yöneticiyi en son sıraya eklemiştir. Zümre/ yönetici/ diğer zümre sıralamasını bir devlet okulu öğretmeni, yönetici/diğer zümre/ zümre sıralamasını bir diğer devlet öğretmeni dile getirmiştir. Bir devlet öğretmeni çalıştığı kurumda bencillik yapıldığını düşündüğü için herhangi bir sıralama yapmamıştır.

Bencillik Davranışının Öğretmenlerde Yarattığı Etkiler

Katılımcı öğretmenlerde bencillik davranışının yarattığı etkiler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Bencillik Davranışının Öğretmenlerde Yarattığı Etkiler

Kategoriler	Devlet Okulu (f)	Özel Okul (f)
Psikolojik sorunlar	2	3
Bedensel sorunlar	1	2
Ailevi sorunlar	1	-
İş motivasyonunun düşmesi	1	-
Etkilemiyor	2	-

Tablo 6'ya göre en çok sayı psikoloji kategorisindedir. Devlet okulundan iki öğretmen, özel okuldan üç öğretmen bencillik davranışı ile karşılaştıklarında en çok psikolojik olarak etkilendiklerini ifade etmişlerdir. Bu kategorideki öğretmen görüşlerine ait örnekler aşağıda verilmiştir;

"Aileme yansıtım. Diğer arkadaşlarıma da yansıtım ama beni çok üzer ve kırar. Uzun süre içime de kapandığım olmuştur." (Özel Okul, Serkan).

"Psikolojik olarak çok etkiliyor. Kesinlikle çok etkiliyor. Çünkü bir stres oluşturuyor. Stresin eve de geliyor. Aynı zamanda sınıf içine de geliyor." (Devlet Okulu, Sercan).

Bir devlet okulu öğretmeni ve bir özel okul öğretmeni bedensel olarak etkilendiğini ifade etmiştir. Bu kategorideki öğretmen görüşlerine ait örnekler aşağıda verilmiştir;

"Okul dışına çok yansıtmasam da eşim benim yüz ifademden ya da davranışlarımdan anlıyor. Ne oldu filan gibisinden." (Özel Okul, Ulviye)

"İlk çalışmaya başladığımda çok etkileniyordum. Benim öğrencilerimin arasında biraz farklılıklar vardı. Özel gereksinimi olan öğrencilerim vardı. Onları biraz kafaya takıyordum. Onların velileri ile yaşadığım işte bencillik kısımları vardı. Onlarla da sorun yaşıyordum. Bu durumlar benim sağlığıma baya olumsuz etkilemişti. Gastritim ilerlemişti. Zayıfladım. Midemde yaralar çıkıyordu. Sonra biraz toparladım." (Devlet Okulu, Huriye)

Çalışmaya katılan sekiz öğretmenden altısı, bencillik davranışının kendilerinde yarattığı etkileri paylaşırken, iki devlet okulu öğretmeni bencillik davranışı karşısında etkilendiklerini belirtmişlerdir. Bu kategorideki öğretmen görüşlerine ait örnekler aşağıda verilmiştir;

"Ben okuldan sonra okul ile ilgili meseleleri konuşmamayı tercih ediyorum genelde. Ama ne oluyor, yakın çevredeki arkadaşlarımızla bunları paylaşıyoruz ama çok da takılmıyorum. Olumsuz yönde etkilendiğimi düşünmüyorum bu konuda da." (Devlet Okulu, Zekayi)

"Hiç etkilemiyor. Beni hiç etkilemiyorlar." (Devlet Okulu, Naciye)

Öğretmenlerin Kendilerine Bencillik Yapan Kişilere Karşı Davranış ve Strateji Uygulamaları

Katılımcı öğretmenlerin kendilerine bencillik yapan kişilere karşı davranış ve strateji uygulamalarına ilişkin bulgular etkiler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmenlerin Kendilerine Bencillik Yapan Kişilere Karşı Davranış ve Stratejileri

Kategoriler	Devlet Okulu (f)	Özel Okul (f)
Bir şey olmamış gibi davranmak	3	2
Bencillik yapan kişi ile iletişimi azaltmak	1	1
Yapılan bencillik karşı bencillik yapmak	1	

Tablo 7'de öğretmenlerin kendilerine bencillik yapan kişilere karşı davranış şekilleri ve uyguladıkları stratejiye ilişkin bulgular yer almaktadır. Katılımcı sekiz öğretmenden beşi, kendilerine bencillik yapan kişilere karşı bir şey olmamış gibi davrandıklarını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden üçü devlet okulunda çalışan, ikisi özel okulda çalışmaktadır. Bu kategorideki öğretmen görüşlerine ait örnekler aşağıda verilmiştir;

"Yaptıkları konusunda görmezden gelmeye çalışıyorum. Çok fazla sınırı aşmadıkları sürece yardımcı oluyorum. Yine normal ilişkiye devam ediyorum profesyonel bir şekilde iş ilişkimize devam ediyoruz." (Devlet Okulu, Zekayi)

"Hiç oralı olmuyorum. Görmezden geliyorum. Sabrımı taşırdıklarında da patlıyorum." (Özel Okul, Naciye)

Katılımcı beş öğretmen kendilerine karşı bencillik yapanlara karşı bir şey olmamış gibi davrandıkları ile ilgili bulgular yukarıda paylaşılmıştır. Katılım sağlayan diğer üç öğretmenden bir özel okul öğretmeni bu davranışa karşı kendisinin de bencillik yaptığını, diğer iki öğretmen ise bu davranış sonucunda kendilerine bencillik yapan kişilere karşı mesafeli davrandıklarını belirtmişlerdir. Bu kategorideki öğretmen görüşlerine ait örnekler aşağıda verilmiştir;

"... Onların verdiği ekmek kadar köfte veriyorum. Onlar nasıl davranıyorsa cevabı da aynı şekilde oluyor." (Özel Okul, Serkan)

"Bana bencillik yapanlara karşı da ister istemez biraz mesafeli davranıyorum. Bazen de uyarıda bulunuyorum." (Özel Okul, Ulviye)

"Öğretmenlerden gördüğüm bencilliği çözebilmek için, daha çok muhatap olduğum kişileri değiştirmeye çalıştım ve hani direk yönetimle bir araya gelmeye çalıştım. Onlarla konuşmaya çalıştım. Hani benim ne yaptığımı neden yaptığımı bilmeleri açısından. Böyle olunca biraz azalttım. Genel olarak hayatımda da öyle zaten, sıkıntı yaşıyorsam eğer ve anlatamıyorsam kendimi birazcık uzaklaşıyorum. O arkadaşla, o branş ile yaptığım etkinlikleri mesela, azaltmak durumunda kaldık. Bu şekilde yollar izledim ki sorun yaşamayalım. Daha huzurlu bir ortam olsun. Diğer türlü herkese yansıyor bu durum okul içinde. Öğrenciler de etkileniyor. Veliler de etkileniyor. Böyle olmaması için öyle yapmak zorunda kaldım." (Devlet Okulu, Huriye)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bencillik, kişilerin kendi isteklerini gerçekleştirmek için yaptıkları davranışlar olarak tanımlanabilir. Çalışmanın katılımcı öğretmenlerinden üç devlet okulu, iki özel okul öğretmeni okulda bencillik tanımını "kendini diğerlerinden önde görmek" olarak ifade ederek bu tanıma paralel bir tanım yapmışlardır. Katılımcı bir diğer devlet okulu öğretmeni ve bir özel okul öğretmeni okulda bencilliği "çalışma saklamak" olarak tanımlamıştır. Bu tanım, bencillik kavramının tanımına paralel olmakla birlikte, bencilliğin okul içindeki halini biraz daha somut olarak ortaya koymuştur. Yine "çalışma saklamak" ile aynı temanın içinde olan cevaplardan biri "başarı odağı" diğeri "öğrenci tanımıdır". Bu cevaplar iki ayrı devlet okulu öğretmeni tarafından verilmiştir. Çalışmanın odağı okuldaki bencillik davranışı olarak sınırlandırıldığı için, katılımcıların tanımı da okul odaklıdır.

İnsanların doğası gereği yaptığı tüm davranışlarda kendi çıkarını ön planda tutması bencilliğin en temel sebebi olarak söylenebilir (Çalışıcı Çelik, 2020). Öğretmenlerin bencillik yaptığı durumlar ve bencillik yapma nedenleri sorulduğunda en fazla tekrarlanan cevap "başarılı görünme isteği" olarak verilmiştir. Bu cevap bencilliğin en temel sebebi olan, insanın doğası gereği kendi çıkarını ön planda tutması ile paralel bir cevaptır. "Başarılı görünme isteği" sebebi ile aynı anlamı ifade eden bir cevap da üç özel okul öğretmeni tarafından "kendini ön plana çıkarmak isteme" olarak söylenmiştir. Bencillik yapma sebeplerine verilen diğer cevaplar, bir devlet okulu ve bir özel okul öğretmeni tarafından "sınıflarını ön plana çıkarmak isteme" olarak ifade edilirken, bir özel okul öğretmeni ve bir devlet okulu öğretmeni tarafından "diğer öğretmenlerin yönetimin gözüne girme isteği" olarak cevaplanmıştır. Katılımcı devlet okulu öğretmenleri bu davranışın nedeni olarak "öğretmenlerin kendi aralarında taraf tutması", "kendine güvenmemesi" ya da sebepsiz olarak "kişilik özelliği" gereği bencillik yapıldığını ifade etmişlerdir. Başar (2000) yöneticilerin yeterlik alanlarına ilişkin maddeleri teknik yeterlikler, insancıl yeterlikler ve kavramsal yeterlikler olarak belirtmiştir. Bunlardan insancıl yeterlik maddesi yöneticinin çalıştığı öğretmenlerle oluşturduğu ekip ruhunu, ekibini bireysel olarak tanıyıp olmasını ve güven sağlamanı ve öğretmenlerin kendilerini gerçekleştirmelerinde destek olmasını açıklamaktadır (Akt. Uslu, 2013). İki devlet okulu öğretmenin bencillik davranışına örnek olarak ifade ettikleri "idari ayrımcılık", "idari sorumluluk" ve "yöneticinin egolu olması" yöneticilerin yeterlikleri ile ters düşmekte ve sistem içinde bir açıklık durumu olduğunu belirtmektedir. Bencillik davranışının yapılmasına sebep olarak gösterilen her cevap farklı olsa da kişinin kendi çıkarını ön planda tutarak hareket etmesi tanımına tüm cevapların paralel olduğunu gözlemlenmiştir.

Katılımcı tüm öğretmenler bencillik davranışı ile karşılaştıklarında, etkilendiklerini söylemişlerdir. Katılımcı sekiz öğretmenden beşi bu durumdan psikolojik olarak etkilendiğini ifade ederken, bir devlet okulu, iki özel okul öğretmeni bedensel olarak etkilendiğini söylemiştir. Bencillik davranışı etkilerine cevap olarak bir devlet okulu öğretmeni bu durumu ailesine yansıttığını, bir diğer devlet okulu öğretmeni ise iş motivasyonunun düştüğünü ifade etmiştir. İki devlet okulu öğretmeni de bencillik davranışının kendilerinde herhangi bir etkisi olmadığını söylemiştir. Bencillik davranışı yapılırken bulunulan koşullar, yer, fiziksel ya da psikolojik durum kişiden kişiye değişkenlik gösterebilir. Katılımcılar ortak cevapların yanı sıra farklı cevaplar da vermişlerdir. Cevaplar kişiden kişiye değişkenlik gösterdiği için

olumsuz yorumlanmamaktadır. Tüm cevaplar çalışmayı destekler niteliktedir.

Çalışmaya katılan öğretmenler bencillik davranışının etkilerine karşı, bu davranışı kendilerine yapan kişilere belirli stratejileri uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılardan üç devlet okulu öğretmeni, iki özel okulu öğretmeni “bir şey olmamış gibi davrandıklarını”, bir devlet okulu ve bir özel okul öğretmeni ise “bencillik yapan kişi ile iletişimlerini azalttıklarını”, son olarak bir özel okul öğretmeni yapılan bencillik davranışı karşısında kendisinin de bencillik yaptığını belirtmiştir.

Çalışma, devlet okulları ve özel okullarda çalışan sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir. Benzer bir çalışma, yöneticiler ve diğer branş öğretmenleri ile de gerçekleştirilerek, sonuçların karşılaştırılması yoluna gidilebilir. Benzer bir çalışma katılımcı grubu değiştirilerek, bölgesel çapta gerçekleştirilip, bulgularının karşılaştırılması ile daha kapsamlı sonuçlara ulaşılabilir. Bencillik davranışı gösteren ve göstermeyen öğretmenler tespit edildikten sonra, öğrencileriyle de çalışma gerçekleştirilip bu durumun sınıfa yansımaları tespit edilebilir. Öğretmen ve yöneticilere yönelik bencillik, motivasyon, iletişim gibi konularda çeşitli online ve yüz yüze eğitimler planlanabilir.

KAYNAKÇA

- Ardıç, M. (2019). *Modernite ve bencillik*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Bulaç, A. (2014). Bireycilik. <http://www.sosyolojisi.com/bireycilik/516.html> adresinden 08.05.2020 tarihinde edinilmiştir
- Can, M. (2018). *Ayn Rand'ın Rasyonel Bencillik Ahlakı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. M. Bütün ve S. B. Demir (Edt.) Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Coulter, I. D., Wilkes, M., & Der-Martirosian, C. (2007). *Altruism revisited: A comparison of medical, law and business students altruistic attitudes*. *Medical Education*, 41, 341-345.
- Çalışıcı Çelik, N. (2020). *Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin algılarına göre öğretmenlerin eğitim örgütlerinde bencillik düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Çelikten, M., Şanal, M. & Yeni Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237
- Durgun, M. (2017). Örgütsel iletişimde benmerkezcilik ve benlik. <http://www.yonetselzihin.com/orgutsel-iletisim-ve-bilgi-sistemleri/orgutsel-iletisimde-benmerkezcilik-vebenlik.html> adresinden 09.05.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Erdem, A. & Şimşek, S. (2013). Eğitim yönetimi etiği ve eğitim yönetiminde etik liderliğin kritiği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10, 1-15.
- Ersoy, A. F. (2016). Fenomenoloji. A. Saban ve A. Ersoy (Edts). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Ankara: Anı.
- Kesikoğlu, Ş. (2016). *Felsefede bencillik kavramı ve sosyal Darwinizm eleştirisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks: Sage.
- Özbay, A. (2018). *Kur'an-ı Kerim'e göre sebep ve sonuçlarıyla bencillik ve diğer kâmlık*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 8(8), 597-608.

Şen, A. (2016). Eğitim ile bencilik arasındaki ilişki: Dumlupınar Üniversitesi örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 1892-1904.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü. (2020). <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 19.03.2020 tarihinde edinilmiştir.

Uslu, B. (2013). Eğitim yönetimi alanındaki akademisyenlerin okul yöneticilerinin yeterliklerine ilişkin görüşleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 37, 172-188.

Yılmaz, H. (2018). Bencilik ölçeği: Bencilliğin uyumsal, egosantrik ve patolojik biçimlerinin ölçülmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(74), 45-54.